

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 6 lipca 2021 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny

(druk nr 430)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem uchwalonej przez Sejm ustawy o zmianie ustawy –Kodeks cywilny jest ustanowienie podstawy prawnej dla odpowiedzialności cywilnej za krzywdę najbliższych członków rodziny poszkodowanego, która polega na niemożności nawiązania lub kontynuowania więzi rodzinnej z poszkodowanym z powodu wyrządzenia u poszkodowanego trwałego i ciężkiego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

W orzecznictwie sądów powszechnych istnieją rozbieżności w wykładni obowiązujących przepisów prawa dotyczących odpowiedzialności deliktowej w przypadku doznanej krzywdy w postaci utraty więzi rodzinnej z poszkodowanym, który doznał ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu. Chodzi tu przede wszystkim o przypadki utraty więzi rodzinnej w następstwie stanu śpiączki pourazowej poszkodowanego lub stanu wegetatywnego. Ciężkie i trwałe uszkodzenie ciała powoduje w takich przypadkach niemożność nawiązywania lub kontynuowania więzi rodzinnej, a u członków najbliższej rodziny poszkodowanego powstaje silna i długotrwała trauma.

W orzecznictwie sądów powszechnych, ukształtowało się przeważające stanowisko, że tego rodzaju krzywda podlega naprawieniu przez zapłatę odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia. Stanowisko to zostało potwierdzone orzecznictwem Sądu Najwyższego (III CZP 36/17, III CZP 60/17, III CZP 69/17). Sąd może przyznać zadośćuczynienie za krzywdę osobom najbliższym poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał ciężkiego i trwałego uszczerbku na zdrowiu. W części spraw sądowych

zadośćuczynienie dla najbliższego członka rodziny poszkodowanego było zasądzone na podstawie art. 448 k.c. lub art. 446 § 4 k.c. poprzez zastosowanie interpretacji rozszerzającej lub w drodze analogii. W praktyce sądowej pojawiły się również przypadki oddalenia powództw najbliższych członków rodziny poszkodowanego o zapłatę zadośćuczynienia za zerwanie więzi rodzinnej i uzasadniane tym, że zadośćuczynienie za zerwanie więzi rodzinnej nie może być dochodzone na podstawie art. 448 k.c., gdyż nie stanowią klasycznego dobra osobistego w rozumieniu art. 23 k.c., ani na podstawie art. 446 § 4 k.c., ponieważ przepis ten dotyczy wyłącznie przypadków krzywdy w następstwie śmierci poszkodowanego. Dodatkowo pojawiła się rozbieżność na poziomie rozstrzygnięć Sądu Najwyższego który w uchwale z dnia 22 października 2019 r. (I NSNZP 2/19) zajął stanowisko, że osobie bliskiej poszkodowanego, który na skutek czynu niedozwolonego doznał ciężkiego uszkodzenia ciała lub trwałego rozstroju zdrowia, nie przysługuje zadośćuczynienie za zerwanie więzi rodzinnej na podstawie art. 448 k.c. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, że w kodeksie cywilnym nie ma podstawy prawnej do zasądzenia tego rodzaju zadośćuczynienia.

W ocenie projektodawcy słusznym jest przyznanie zadośćuczynienia, gdy najbliższy członek rodziny dozna poważnego uszczerbku na zdrowiu, skutkującego niemożnością nawiązania lub kontynuowania więzi rodzinnej. Krzywda jest w takim przypadku zbliżona do krzywdy najbliższego członka rodziny w przypadku śmierci poszkodowanego a cierpienie najbliższych członków rodziny jest tak samo mocne i niejednokrotnie długotrwałe.

Ustawa będzie miała również zastosowanie do zdarzeń, których skutkiem jest niemożność nawiązania lub kontynuowania więzi rodzinnej z poszkodowanych z powodu wyrządzenia ciężkiego i trwałego uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, zaistniałych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Ustawa ma wejść w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę w dniu 24 czerwca 2021 r. Projekt ustawy jest efektem inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (druk sejmowy nr 1125). Prace nad ustawą prowadziła Komisja Nadzwyczajna do spraw zmian w kodyfikacjach, która przedstawiła sprawozdanie w druku sejmowym nr 1218. Komisja wprowadziła zmiany o charakterze doprecyzowującym.

W drugim czytaniu zostały zgłoszone dwie poprawki mające na celu użycie odmiennej terminologii w przypadku określenia osoby uprawnionej do zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Sejm jednogłośnie przyjął ustawę w brzmieniu zaproponowanym w sprawozdaniu Komisji.

Ustawa nie wzbudza zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Aldona Figura

Główny legislator